

Lp.	Zgłaszający	Treść uwagi/propozycja zmiany	Status	Komentarz
1	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	1. Brzedłożony do konsultacji społecznych Program kolejny raz jest dokumentem w stylu „kopii-wklej z poprzednich edycji”, pozbawionym szerszego strategicznego spojrzenia na stan środowiska w Szczecinie.	Wyjaśnienie	Program ochrony środowiska (POŚ) jest dokumentem aktualizowanym cyklicznie, a jego struktura oraz zakres tematyczny są określone przez wytyczne metodyczne Ministerstwa Klimatu i Środowiska, co skutkuje koniecznością zachowania ciągłości i porównywalności z poprzednimi edycjami programu. W związku z tym, pewne elementy treści – zwłaszcza dotyczące struktury dokumentu, metodyki, czy też oceny realizacji działań z poprzedniego okresu – są celowo utrzymywane lub adaptowane w sposób zapewniający spójność analityczną i merytoryczną w dłuższej perspektywie. Zarzut dotyczący rzekomego braku nowego podejścia oraz kopiowania treści z wcześniejszych edycji jest niezasadny. Obecna wersja programu została opracowana na podstawie aktualnych danych środowiskowych, najnowszych wyników monitoringów, danych statystycznych oraz obowiązujących dokumentów strategicznych i planistycznych. Zmiany w treści dokumentu wprowadzone zostały zarówno w warstwie analitycznej, jak i programowej, z uwzględnieniem nowych wyzwań związanych m.in. ze zmianami klimatu, gospodarką odpadami, ochroną bioróżnorodności czy adaptacją miasta do zmieniających się warunków środowiskowych. Należy również podkreślić, że POŚ – jako dokument sektorowy – nie ma charakteru strategii rozwoju miasta, lecz służy wsparciu polityki w zakresie ochrony środowiska. Jego zadaniem nie jest tworzenie kompleksowej wizji rozwoju terytorialnego, lecz wskazanie kierunków działań, które odpowiadają na zidentyfikowane problemy środowiskowe i są możliwe do wdrożenia w ramach kompetencji gminy. Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że dokument nie powiela bezrefleksyjnie wcześniejszych treści, lecz stanowi aktualną i zgodną z obowiązującymi standardami wersję programu ochrony środowiska, odpowiadającą na aktualne uwarunkowania środowiskowe miasta.
2	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Redagując Program należy pamiętać, że najistotniejszym zadaniem samorządu w zakresie opracowania i wdrażania dokumentów strategicznych miasta jest prowadzenie zintegrowanych działań w możliwie największej liczbie obszarów problemowych miasta i myślenie o Szczecinie jako mieście rdzeniowym obszaru metropolitalnego (System Zarządzania Jakością Urzędu Miasta Szczecin ISO 9001:2015-10); Równocześnie konieczność realizacji dokumentu zgodnie z Wytycznymi nie skutkuje ograniczeniem jego zapisów, zwłaszcza tych które są istotne z punktu widzenia i potrzeb miasta (możliwość zawarcia w dokumencie rekomendacji/wniośków itd.).	Wyjaśnienie	Program ochrony środowiska – jako dokument sektorowy – realizuje ściśle określony cel, tj. diagnozę stanu środowiska, ocenę presji i zagrożeń środowiskowych oraz wskazanie działań, których celem jest poprawa jakości środowiska i zapewnienie jego zrównoważonego użytkowania. W związku z powyższym, program nie może i nie powinien zastępować dokumentów takich jak strategia rozwoju miasta, strategia metropolitalna czy zintegrowane plany terytorialne, choć może je wspierać i poszerzać z nimi w spójności. W treści dokumentu uwzględniono odniesienia do uwarunkowań wynikających z roli Szczecina jako ośrodka centralnego w układzie metropolitalnym – w szczególności w kontekście presji środowiskowych, jakie generuje pełniona przez miasto funkcja regionalna i subregionalna – jednakże analiza ta została ograniczona do aspektów istotnych z punktu widzenia celów środowiskowych, a nie rozwoju instytucjonalnego czy gospodarczego.
3	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	POŚ mógłby być wartościowym opracowaniem przydatnym np. w procesie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz monitorowania realizacji interwencji zaprogramowanych w strategii rozwoju. W takiej postaci jest w zasadzie mało użyteczny, ponieważ nie zawiera kluczowych rekomendacji do polityk publicznych miasta i innych elementów istotnych z punktu widzenia zarządzania miastem.	Wyjaśnienie	Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zgodnie z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Programy te mają stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem, integrując wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na poziomie danej jednostki samorządu terytorialnego. Część operacyjną POŚ stanowi harmonogram realizacji zadań własnych i monitorowanych wraz z ich finansowaniem. Harmonogram ten zawiera konkretne zadania, przypisane podmioty odpowiedzialne, źródła finansowania oraz terminy realizacji. To właśnie ten harmonogram stanowi podstawę operacyjną programu, w której ujęto takie zadania jak: uwzględnianie wyników map akustycznych, ruchów masowych ziemi, czy też występowania złośliwych perspektywicznych oraz surowców strategicznych i krytycznych w tworzeniu planów zagospodarowania przestrzennego.
4	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Pomijając fakt, że Program nie jest zindywidualizowany, czyli może równie dobrze dotyczyć Opola czy Wrocławia albo jakiegokolwiek miasta, dokument niewiele wnosi do polityki rozwoju Szczecina – co jest najważniejszym zarzutem wobec tego dokumentu. Skoro przyjmujemy, że: „Dokument ten jest podstawowym narzędziem służącym do kształtowania polityki ochrony środowiska na terenie miasta, wspierającym samorząd lokalny w racjonalnym gospodarowaniu zasobami środowiska. Program ten ma za zadanie zapewnić spójność działań podejmowanych na obszarze Szczecina na rzecz ochrony środowiska” [1.1] – zapis ten powinien mieć przełożenie na podejmowane interwencje w ramach Programu.	Wyjaśnienie	Dokument zawiera liczne odniesienia do specyfiki środowiskowej, przestrzennej i organizacyjnej Szczecina, wobec czego zarzut dotyczący braku zindywidualizowania jest niezasadny. Uwaga jest nieprecyzyjna w odniesieniu do części operacyjnej programu, którą stanowi harmonogram rzeczowo-finansowy.
5	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Wdrążanie – począwszy od 2015 roku – nowego paradygmatu polityki regionalnej (terytorializacja polityki rozwoju i czyli podejście zintegrowane, wykorzystujące istniejące potencjały (uwarunkowania miasta) oraz wyznaczanie konkurencyjności miasta [i jego osiedli] wiąże się z uwzględnieniem w lokalnym planowaniu strategicznym zróżnicowania instrumentów polityk publicznych przez dostosowanie różnych rozwiązań (prawnych, instytucjonalnych, planistycznych, finansowych itp.) do specyficznych potrzeb JST. Zgodnie z założeniami przyjętymi zarówno w wyniku przeprowadzonej w 2020 r. nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jak również przeprowadzonej w 2023 r. nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nowa zintegrowana strategia rozwoju gminy obejmuje zarówno część kierunkową identyfikującą na podstawie wyników diagnozy cele działań społeczno-gospodarczych, jak również część przestrzenną pokazującą w formie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) oraz ustaleń i rekomendacji polityki przestrzennej, ich konsekwencje dla zagospodarowania przestrzennego terytorium gminy. Jako że plan ogólny traktuje się jako uszczegółowienie części przestrzennej strategii rozwoju gminy, oba dokumenty muszą być ze sobą spójne. Co więcej, dotyczy to całej hierarchii dokumentów przyjętych w gminie, w tym programów, takich jak POŚ. Przepis dolny. Podejście terytorialne, przesłone na poziom lokalny, skupia uwagę na trzech zasadniczych elementach – (1) terytorialnych (obszarowych) potencjałach oraz czynnikach rozwoju (w POŚ słabo opisane), (2) integracji działań w różnych układach instytucjonalnych, (3) dynamizacji procesów rozwojowych w obszarach funkcjonalnych. Wprowadzenie nowego narzędzia (plan ogólny i) i powiązanie planowania przestrzennego z planowaniem strategicznym niesie za sobą oczywiste implikacje w postaci obowiązku stosowania ustawy o planowaniu rozwoju również w odniesieniu do sfery ochrony środowiska. Sporządzany aktualnie plan ogólny Szczecina uwzględni ustalenia strategii rozwoju miasta (m.in. w zakresie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, docelowo prezentujący obraz miasta, który będzie skutkiem zmian jakie nastąpią w wyniku skoordynowanej realizacji strategii i planu ogólnego; OSI oraz ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej]. W załączeniu model struktury f-p do SRS 2035 – Proszę zwrócić uwagę na mapę nr. 4 obejmującą elementy przestrzenne budujące konkurencyjność miasta w sferze środowiska i klimatu. W tym kontekście należy pamiętać, że POŚ powinien zabezpieczać interes miasta w sferze ochrony środowiska w obliczu planowanych dużych inwestycji związanych ze spodziewanym przyspieszonym rozwojem funkcji	Wyjaśnienie	Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska wszystkie polityki, strategię, plany lub programy powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Przez zrównoważony rozwój należy rozumieć społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb społeczeństwa. Program zawiera działania mające na celu przeciwdziałanie skutkom intensywnego zabudowy: 1) Przewiduje kontynuowanie trendu obejmowania obszarów cennych przyrodniczo w ramach MPZP w celu ochrony ich przed presją zabudowy 2) Uwzględni rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz tworzenie „mikrozieloni” na osiedlach o niskim udziale terenów zielonych. 3) Przewiduje działania na rzecz poprawy jakości powietrza, m.in. poprzez uwzględnienie w pracach planistycznych kryteriów przewietrzania miasta czy też kontynuację rozwoju komunikacyjnego (w tym alternatyw dla wysokoemisyjnej komunikacji indywidualnej)
6	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	POŚ niewiele wnosi w zakresie dążenia do integrowania planowania środowiskowego i przestrzennego (od programowania po monitoring) – Na tym m.in. polega podejście funkcjonalne w planowaniu rozwoju miast. Funkcjonalne planowanie strategiczne oznacza myślenie odesięcie o myślenia o rozwoju zamkniętym w granicach administracyjnych JST. Ważna jest realizacja zintegrowanych działań w celu skutecznego pobudzenia potencjałów całego obszaru funkcjonalnego, dlatego planując działania rozwojowe należy zawsze uwzględnić otoczenie zewnętrzne (miasta rdzeniowego obszaru funkcjonalnego). W tym miejscu Program zaczyna rozjeżdżać się ze strategią rozwoju i innymi dokumentami strategicznymi, a przecież z założenia Program ma realizować strategię rozwoju miasta – POŚ pomija kwestię konieczności podejmowania działań integrujących ekologicznie miasto z otoczeniem zewnętrznym [poza dwoma akordami w SWOT]. To poważny błąd. O priorytetach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej SOM traktuje też Strategia rozwoju ponadlokalnego SOM, do których zaliczono: „współdziałanie w sferze ochrony środowiska, w tym w zakresie zapewnienia powiązań ekologicznych, buforowania zabudowy terenami zieleni, zwiększenia wykorzystania OZE, ograniczenia emisji uciążliwości komunikacyjnych i kongestii ruchu (szczególnie w obszarach przygranicznych narażonych na to oddziaływanie)”. Program wyraźnie wskazuje, że Szczecin pełni rolę miasta rdzeniowego w strukturze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM). Należy w tym miejscu podkreślić, że program ochrony środowiska dotyczy w analizowanym przypadku gminy Szczecin, wobec czego uwzględnienie gmin ościennych jako źródło szans i zagrożeń o charakterze zewnętrznym jest poprawne i zgodne zarówno z wytycznymi dot. sporządzania programów ochrony środowiska, jak i z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochronne środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.), zgodnie z którą organ wykonawczy w gminie, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza o gminy program ochrony środowiska.	Wyjaśnienie	Program ochrony środowiska stanowi dokument o charakterze sektorowym, którego zakres i metodyka oparte są o wytyczne Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Zgodnie z nimi, program sporządzany jest dla jednostki samorządu terytorialnego, w tym przypadku miasta, w oparciu o dostępne dane diagnostyczne oraz analizy odnoszące się do jego obszaru administracyjnego. Taki sposób delimitacji obszaru analizy jest zgodny z ramami prawnymi oraz zakresem kompetencji organów odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu ochrony środowiska. Uwzględnienie pełnego spektrum powiązań funkcjonalno-przestrzennych wykracza poza zakres i cele programu, który nie stanowi dokumentu planistycznego ani strategicznego rozwoju terytorialnego, lecz ma na celu identyfikację stanu i problemów środowiska oraz zaproponowanie działań służących ich rozwiązaniu w ramach kompetencji miasta. Zakres oraz charakter studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecina – jako dokumentu planistycznego – nie determinuje bezpośrednio treści programowych POŚ, a jedynie uzupełnia je w zakresie istotnym dla środowiska. Zgodnie z założeniami metodycznymi, POŚ nie powiela treści Studium, lecz odnosi się do jego zapisów w sposób selektywny i zgodny z celem dokumentu. Aktualizacja dokumentu została przeprowadzona w oparciu o aktualny stan środowiska, wyniki monitoringu, dane statystyczne oraz obowiązujące dokumenty strategiczne i planistyczne. Zawarte w programie oceny i rekomendacje zostały oparte na odpowiednio zdefiniowane. Mając na uwadze powyższe, przyjęty zakres terytorialny, poziom szczegółowości oraz zawartość merytoryczna programu ochrony środowiska uznane zostały za adekwatne do jego celów, charakteru oraz ram prawnych. Wskazane w analizie SWOT mocne strony, takie jak wysoka bioróżnorodność, odnoszą się do ujęcia ogólniejszego i nie wykluczają występowania lokalnych problemów, które mogą być przedmiotem działań szczegółowych w ramach planów miejscowych.
7	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	POŚ został kolejny raz opracowany na zbyt dużym poziomie ogólności – bez uwzględnienia podejścia terytorialnego. Wykonanie diagnozy z poziomu miasta (ograniczonego granicami administracyjnymi a nieuwzględniającego otoczenia funkcjonalnego miasta) jest niewystarczające (kolejny raz przepisywanie podobnych/ zmodyfikowanych/aktualizowanych treści z wcześniejszych edycji Programu) bez uwzględnienia poziomu osiedla – co więcej niewczy cały dotychczasowy dorobek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecina i ogromne zasoby informacji zawarte w tym dokumencie – zresztą w treści POŚ przewyższyć Studium, tylko po co, skoro nie przekłada się to później na konkretne zapisy/ wnioski. Faktycznie – w skali miasta – można zgodzić się z większością zapisów, ale już na poziomie poszczególnych osiedli widać, że niektóre zapisy w SWOT stają dyskusyjne. I tak na przykład, na północy miasta (os. Bukowo) można zaobserwować postępującą fragmentyzację siedlisk i krajobrazu, niszczenie siedlisk i gatunków, rozprzestrzenianie się gatunków obcych (gatunek inwazyjny rdzestwiec ostrokończysty), zatem zapis o dużej bioróżnorodności na terenie miasta budzi pełną wątpliwość.	Wyjaśnienie	Program ochrony środowiska stanowi dokument o charakterze sektorowym, którego zakres i metodyka oparte są o wytyczne Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Zgodnie z nimi, program sporządzany jest dla jednostki samorządu terytorialnego, w tym przypadku miasta, w oparciu o dostępne dane diagnostyczne oraz analizy odnoszące się do jego obszaru administracyjnego. Taki sposób delimitacji obszaru analizy jest zgodny z ramami prawnymi oraz zakresem kompetencji organów odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu ochrony środowiska. Uwzględnienie pełnego spektrum powiązań funkcjonalno-przestrzennych wykracza poza zakres i cele programu, który nie stanowi dokumentu planistycznego ani strategicznego rozwoju terytorialnego, lecz ma na celu identyfikację stanu i problemów środowiska oraz zaproponowanie działań służących ich rozwiązaniu w ramach kompetencji miasta. Zakres oraz charakter studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecina – jako dokumentu planistycznego – nie determinuje bezpośrednio treści programowych POŚ, a jedynie uzupełnia je w zakresie istotnym dla środowiska. Zgodnie z założeniami metodycznymi, POŚ nie powiela treści Studium, lecz odnosi się do jego zapisów w sposób selektywny i zgodny z celem dokumentu. Aktualizacja dokumentu została przeprowadzona w oparciu o aktualny stan środowiska, wyniki monitoringu, dane statystyczne oraz obowiązujące dokumenty strategiczne i planistyczne. Zawarte w programie oceny i rekomendacje zostały oparte na odpowiednio zdefiniowane. Mając na uwadze powyższe, przyjęty zakres terytorialny, poziom szczegółowości oraz zawartość merytoryczna programu ochrony środowiska uznane zostały za adekwatne do jego celów, charakteru oraz ram prawnych. Wskazane w analizie SWOT mocne strony, takie jak wysoka bioróżnorodność, odnoszą się do ujęcia ogólniejszego i nie wykluczają występowania lokalnych problemów, które mogą być przedmiotem działań szczegółowych w ramach planów miejscowych.

8	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Cel nadrzędny [„Szczecin miastem błękitno-zielonym, odpornym i dającym do samowystarczalności”]: zapisy wymagają dalszej refleksji i uszczegółowienia, w tym w dalszej części dokumentu zweryfikowania proponowanych działań z uwzględnieniem planów inwestycyjnych miasta. Brakuje komentarza (uzasadnienia) dotyczącego wyboru takiego celu. Należy wykazać, że POŚ przyczynia się do budowania odporności miasta, regeneratywności i konkurencyjności gospodarki w zakresie realizacji zielonej transformacji gospodarki oraz rozwoju zielonej, inteligentnej mobilności. W praktyce to oznacza budowanie odporności miasta na zmiany cywilizacyjne i klimatyczne poprzez tworzenie jak najlepszych warunków życia mieszkańców, umożliwienie rozwoju gospodarczego w myśli zasady zrównoważonego rozwoju i zachowania ładu przestrzennego, zapewnienie ochrony i wzmocnienia wartości ekologicznych i kulturowych metropolii. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez dalszą integrację funkcjonalno-przestrzenną i wykorzystanie potencjałów rozwojowych metropolii [racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych, długoterminowego wpływu na wydajność i odporność gospodarki UE i in.]. Miasto ma rozwijać się z sposób zrównoważony i dynamiczny, innowacyjny i atrakcyjny, z poszanowaniem środowiska naturalnego. Transformacja miasta nastąpi w czterech obszarach integracji: poprzez dbałość o klimat, środowisko i krajobraz; przysięgną przestrzeń odpowiadającą na potrzeby i wywania wspólne dla mieszkańców, zwiększoną kulturę mobilności i zmianę zachowań komunikacyjnych oraz rozwijając relacje i kompetencje społeczne. Dzięki tak zdefiniowanym dązieniom możliwe będzie osiągnięcie wysokiej jakości życia, podniesienie konkurencyjności metropolii oraz zwiększenie jej odporności.	Uwzględniono	Cel programu jest zbieżny z celem Strategii rozwoju Szczecina 2035. W dokumencie umieszczono dodatkowy opis z rozwinięciem celu nadrzędnego.
9	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Cele programu ochrony środowiska: cele ograniczają się jedynie do wykazów celów strategicznych i kierunków interwencji w poszczególnych komponentach. Brakuje komentarza/zwięzłych opisów do poszczególnych kategorii. Brak również uzasadnienia wyboru takich celów – nie wystarczy napisać o zgodności z innymi dokumentami.	Wyjaśnienie	Każdy z celów strategicznych i kierunków interwencji został wyznaczony na podstawie: 1) diagnozy stanu środowiska w danym obszarze 2) identyfikacji kluczowych problemów i zagrożeń, 3) analizy SWOT, 4) oceny realizacji poprzedniego POŚ, co pozwala kontynuować skuteczne działania i korygować nieskuteczne. To podejście zapewnia, że cele nie są arbitralne, lecz wynikają z realnych potrzeb środowiskowych miasta.
10	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	W POŚ nie zidentyfikowano obszarów kształtowania potencjału rozwojowego wymagających programowania działań ochronnych (tj. cenne przyrodniczo), chociaż wskazuje się potrzebę zachowania obszarów cennych przyrodniczo jako kierunek interwencji [6. Cele programu ochrony środowiska].	Wyjaśnienie	Obszary cenne przyrodniczo zostały przedstawione w rozdziale Zasoby przyrodnicze. W związku z tym kierunek interwencji <i>Zrównoważony rozwój miasta ze szczególnym uwzględnieniem zachowania obszarów cennych przyrodniczo</i> jest spójny z przedstawionymi informacjami.
11	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Brakuje rzetelnej analizy i oceny trendów w środowisku oraz opisu ich skutków dla rozwoju miasta. Istotne są kluczowe wyzwania rozwojowe miasta w kontekście zmian klimatu i trendów w środowisku (i ich hierarchizacja) oraz w związku z tym odpowiednie rekomendacje dla polityk publicznych realizowanych w mieście – kierunki działań, które powinny być podjęte w długiej perspektywie przez polityki publiczne, aby sprostać zidentyfikowanym wyzwaniom [rozpisane w tekście]. Komponenty te powinny służyć rozwiązywaniu problemów lub wykorzystaniu możliwości rozwojowych miasta wynikających z trendów.	Wyjaśnienie	Dokument zawiera kompleksową analizę trendów środowiskowych oraz ich wpływu na rozwój miasta, w tym identyfikację kluczowych zagrożeń klimatycznych, takich jak fale upałów, powodzie miejskie czy presja urbanizacyjna. W ramach analizy SWOT oraz diagnozy stanu środowiska wyodrębniono najważniejsze problemy i wyzwania, które zostały uporządkowane według komponentów środowiskowych. Dokument wskazuje również konkretne kierunki działań i cele strategiczne, uzupełnione o harmonogram realizacji, odpowiedzialne podmioty oraz szacunkowe koszty. Rekomendacje dla polityk publicznych obejmują m.in. rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, poprawę efektywności energetycznej oraz działania edukacyjne i adaptacyjne. Wszystkie te elementy mają na celu wsparcie zrównoważonego rozwoju miasta w długiej perspektywie.
12	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Dokumenty strategiczne: Nie wystarczy cytować cele z przywoływanych dokumentów i zapewnić, że wpisują się one w działania POŚ. Istotne są kluczowe dla rozwoju miasta implikacje i zadania wynikające z przywoływanych dokumentów strategicznych. Należałoby przeformułować zapisy w tym zakresie. Istotna jest również hierarchia opisywanych dokumentów [a taka przecież obowiązuje w administracji publicznej na każdym poziomie – pomieszczenia polityki, plany, uchwały, koncepcje ze strategiami i programami itd., stąd należy uporządkować przywoływane dokumenty w odpowiedniej kolejności z zachowaniem ich rangi. Pominęto inne dokumenty, które można w POŚ wymienić (bez szczegółowego wypisywania) jako istotne w temacie ochrony środowiska: Program Rozwoju Infrastruktury Komunalnej, Plan Mobilności (SUMP dla SOM z uwzględnieniem miasta rdzeniowego; Polityka parkingowa miasta itd. Brakuje również odpowiednich wniosków/rekomendacji i co wynika z tych dokumentów dla POŚ – opis w wielu miejscach w dużej mierze do zmiany lub preredagowania. N.B. „uchwała” (tu: Uchwała antysmogowa) nie jest dokumentem strategicznym! Można ją oczywiście przywołać, ale w innym miejscu i kontekście.	Wyjaśnienie	Uwaga, która została sformułowana w odniesieniu do dokumentów strategicznych w Programie Ochrony Środowiska (POŚ), zawiera wewnętrzną sprzeczność, ponieważ jednocześnie krytykuje obecne opisy dokumentów jako niewystarczające, sugerując, że ograniczając się do cytowania celów i deklaracyjnego wskazania zgodności z POŚ, bez pogłębionej analizy ich znaczenia dla rozwoju miasta oraz postulując dodanie kolejnych dokumentów wraz z ich zwięzłym opisem. Wskazane dokumenty, takie jak Program Rozwoju Infrastruktury Komunalnej, Plan Mobilności czy Polityka parkingowa miasta, choć mogą zawierać elementy pośrednio związane z ochroną środowiska, nie stanowią dokumentów, które bezpośrednio wpływają na treść i strukturę Programu Ochrony Środowiska (POŚ). Program ochrony środowiska powinien być spójny z dokumentami strategicznymi, jednak nie pełni roli ich „aktu wykonawczego”. Jest dokumentem, którego część operacyjna opiera się przede wszystkim na przeprowadzonej diagnozie stanu środowiska. W związku z tym, szczegółowe wykazywanie implikacji i zadań wynikających z każdego przywoływanego dokumentu strategicznego nie znajduje uzasadnienia ani w charakterze, ani w strukturze POŚ. Celem programu nie jest implementacja wszystkich zapisów dokumentów nadrzędnych, lecz ich uwzględnienie w zakresie, w jakim są one istotne z punktu widzenia ochrony środowiska w mieście. POŚ integruje cele i kierunki interwencji z dokumentami strategicznymi poprzez zapewnienie zgodności kierunkowej i celów środowiskowych, a nie poprzez literalne odwzorowanie ich treści. Takie podejście jest zgodne z metodologią opracowywania programów ochrony środowiska i pozwala zachować ich funkcjonalną niezależność oraz operacyjność.
13	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	1. Europejski Zielony Ład nie jest jedynym dokumentem UE, który należało uwzględnić. Tekst należy uzupełnić o zwięzłą informację czym jest EZŁ i jakie kwestie obejmuje.	Uwzględniono	Uzupełniono opis unijnych dokumentów strategicznych – uwzględniono Strategię UE na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz Strategię UE na rzecz
14	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Opisy poszczególnych części tekstu w 4. Ogólna charakterystyka obszaru objętego opracowaniem wymagają refleksji i ponownej redakcji. Zob. część dot. Gospodarki – niektóre zapisy bez dodatkowego komentarza w zakresie turystyki jako głównej branży gospodarki woj. zachodniopomorskiego wydają się nie na temat w tym miejscu. Brak też informacji o determinantach rozwoju gospodarki (w tym przebiegu dwóch sieci TEN-T przez Szczecin i SOM). Należy również podkreślić fakt, że port w Szczecinie jest portem o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej.	Wyjaśnienie	Zakres treści zawartych w rozdziale „Ogólna charakterystyka obszaru objętego opracowaniem” jest dostosowany do celów i charakteru dokumentu, jakim jest program ochrony środowiska. Dokument ten nie ma charakteru strategii rozwoju regionalnego ani planu zagospodarowania przestrzennego, lecz stanowi instrument polityki środowiskowej, którego głównym celem jest identyfikacja presji i zagrożeń środowiskowych, ocena stanu środowiska oraz wskazanie celów i kierunków. W związku z powyższym, szczegółowa analiza przebiegu sieci TEN-T oraz funkcjonowania Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM) nie była przedmiotem opracowania.
15	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Zgodnie z deklaracją na str. 7 dokument powinien zawierać ogólną charakterystykę obszaru objętego opracowaniem, w tym położenie i podział administracyjny. Brakuje tu mapy z podziałem administracyjnym miasta, uwzględniającej podział obszaru miasta na dzielnice i osiedla.	Uwzględniono	Dokument zawiera ogólną charakterystykę obszaru objętego opracowaniem, w tym położenie i podział administracyjny. Dodano mapę przedstawiającą podział administracyjny miasta.
16	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Do wykorzystania w dokumencie są informacje zawarte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania m. Szczecina, tom III – Karty osiedli i jednostki planistyczne. Wskazuje się i diagnozuje stan środowiska: tereny chronione, obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, jego integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności, zidentyfikowane problemy środowiskowe. W Kartach wskazuje się również Zadania strategiczne: priorytetowe działania do podjęcia przez gminę i inne podmioty w polityce przestrzennej, planach miejscowych, programach, strategiach. Główne zagadnienia: rozwój przestrzenno-funkcyjny, społeczny, tereny nadwodne, lokalne centra usługowe, komunikacja publiczna, sport i rekreacja, wypoczynek, turystyka, tereny zieleni.	Wyjaśnienie	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin, a także ustalenia zawarte w dokumentach strategicznych, stanowiły istotne narzędzie pomocnicze w procesie diagnozowania stanu środowiska w mieście. Dokumenty te dostarczyły cennych informacji dotyczących uwarunkowań przestrzennych, społecznych i gospodarczych, które miały wpływ na ocenę aktualnej sytuacji środowiskowej oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji.
17	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Uwaga ogólna do map: tereny zielone nie kończą się na granicach administracyjnych miasta, więc może srafać lub w inny sposób należałoby pokazać, że nie znikają one w przestrzeni, lecz są kluczowym elementem w relacjach miasto rdzeniowe – SOM; w wielu przypadkach wskazane są wspólne działania samorządów w celu ich ochrony.	Nie uwzględniono	Program ochrony środowiska opracowany został dla miasta Szczecin, w związku z tym dane przedstawione na rysunkach odnoszą się do granic miasta Szczecin. Program wyraźnie wskazuje, że Szczecin pełni rolę miasta rdzeniowego w strukturze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM).
18	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	W strategii rozwoju miasta zdefiniowano tzw. Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) – w POŚ nie ma śladu takiej informacji w dokumencie i co za tym idzie o implikacjach dla Programu.	Częściowo uwzględniono	Opis strategii został rozwinięty o informacje dotyczące Obszaru Strategicznej Interwencji. Mając jednak na uwadze, iż jest to obszar, na którym zidentyfikowano problemy natury społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zapisy strategii w tym zakresie nie wprowadzają istotnych implikacji dla treści merytorycznej programu.
19	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Tekst wymaga nadania „obróbkę językową” i generalnie oczekuje się od Wykonawcy większej uważności merytorycznej i językowej [liczne błędy ortograficzne, w tym niewłaściwa pisownia nazw własnych (Iezioro Dąbie, rozporządzenie (powinno być małą literą) – zob. Rządowe Centrum Legislacji (załącznik).	Uwzględniono	Wskazane zmiany zostały uwzględnione. Po ponownej analizie dokumentu nie stwierdzono błędów ortograficznych.
20	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Błędy edytorskie w tekście – np. podpisów map nie przenosi się do przypisów (np. ss. 88, 90) – co jest niezgodne z zasadami redagowania. Inne: strona 35 Rysunek 2 Mapa lasów państwowych w granicach administracyjnych miasta Szczecin lub strona 40 Rysunek 3 Mapa obszarów chronionych w granicach	Częściowo uwzględniono	Podpisy map nie znajdują się w przypisach dolnych. W przypisie dolnym znajdują się źródła rysunków, natomiast tytuły rysunków są pod rysunkiem. Usunęto słowo ”mapa” w nazwach rysunków